

En sammanfattande analys av synpunkter och remissvar från dialogremissperioden, 29 juni- 15 november 2009

Regionala utvecklingsstrategin växer fram i dialog

Regionstyrelsen antog remissförslaget till regional utvecklingsstrategi för Örebroregionen den 11 juni. Den 29 juni gick den regionala utvecklingsstrategin ut på dialogremiss, vilket innebar att ett stort antal organisationer och enskilda individer inbjöds att ge sina synpunkter på förslaget. Remissen presenterades även på webben, där det också funnits möjlighet att kommentera/lämna synpunkter. Den kanske viktigaste uppgiften för regionförbundet under denna period har varit att presentera och diskutera strategiförslaget ute i kommunernas och landstingets fullmäktigen samt inom olika nätverk. Fokus under dessa dialogmöten har varit att samla in synpunkter och kommentarer på det lagda strategiförslaget, diskutera regional utveckling och ringa in regionens utmaningar, spetsar och framtida insatsområden. Kort sagt, att få en klar bild över opinionen och tillräcklig återkoppling för att kunna gå vidare i arbetet med att ta fram en skarp regional utvecklingsstrategi.

Den 15 november var sista dag att lämna synpunkter under dialogremissperioden och arbetet med att sammanställa och analysera remissvaren inleddes. Ett nittiototal organisationer fick en särskild förfrågan om att lämna synpunkter på strategiförslaget och när remisstiden gått ut hade arton svar kommit in. Utöver dessa har ytterligare sex organisationer/nätverk som inte var upptagna på sändlistan inkommit med svar. Bland regionförbundets medlemmar var det sex kommuner samt landstinget som svarade (se bilaga). Det var få som utnyttjade möjligheten att tycka till om strategin på webben, sammanlagt var det fem organisationer och två privatpersoner som gav kompletta svar.

Samtliga kommunfullmäktigen samt landstingsfullmäktige har avsatt tid för att diskutera RUS-förslaget med en grupp utsända från regionförbundet, likaså ett tjugotal regionala och lokala nätverk. Lägg där till en träff med ett tiotal nationella myndigheter i Stockholm i oktober. De övergripande frågorna under dessa tillfällen har varit: *1.) Har vi identifierat rätt utmaningar? 2.) är målen och strategierna inom temaområdena tillräckligt relevanta och tydliga – Är det rätt urval?* Sammantaget rör det sig om ett fyrtiotal dialogträffar. Utöver de ovan nämnda dialogträffarna har även ett flertal events och seminarier hållits under denna period. Det största eventet med RUS-tema var Regionalt utvecklingsforum i september med ca 250 deltagare. Ett annat viktigt evenemang var Promotionbåten där cirka 1 500 personer från hela regionen hade möjlighet att ta del av regionförbundets framtidsarbete.

Under varje dialogträff har synpunkter kring strategiförslaget dokumenterats av personal från regionförbundet. Dokumentationen från dessa tillfällen har sedan sammanställts tillsammans med inskickade svar och sedan diskuterats och analyserats av russekretariatet under särskilda prioriteringsmöten. Alla synpunkter på strategiförslaget som kommit in till regionförbundet via samtal, post eller e-post har lyssnats på och lästs igenom. Samma tillvägagångssätt har tillämpats för synpunkter från personer/länsbor som inte företräder någon organisation, likaså för svar som inkommit kort efter sista svarsdag (15 november).

Nedan följer en sammanfattande analys av alla de synpunkter som lyfts under dialogremissprocessen. Dispositionen följer för enkelhetens skull till största del indelningen i

temaområden som finns i det nuvarande strategiförslaget, men först redovisas några gemensamma nämnare om strategin som helhet. Avslutningsvis följer en redovisning av vad som kan sägas vara det mest utmärkande och vilka prioriteringar utifrån dialogremissen som kan göras i den fortsatta strategiprocessen.

Om strategiförslaget som helhet

Strategins utformning och fokus

Av de remissvar och synpunkter som kommit in under denna period så kan man kortfattat säga att det som de flesta verkar vara överens om är att strategin måste kortas ned på något sätt, ha tydligare samt färre mål och strategier, ett mer pedagogiskt upplägg och vara spetsigare/mer utmanande. Ofta har det dock uttryckts en önskan om att särskilda områden måste belysas mer eller läggas till. Strategiförslaget upplevs av många som välskrivet med intresseväckande exempel, men ungefär lika många anser att det innehåller allt för mycket och svårtillgänglig text som inte är vidare lätt att ta till sig. Strategin måste vidare bli tydligare när det gäller genomförandet, särskilt ansvarsfördelningen. Och visa hur mål och strategier ska uppnås för att i sin tur förverkliga visionen om ”en pulserande region med bästa läget”. Många synpunkter handlar också om att RUS bör ta fasta på regionens särart i högre grad och på de specifika utmaningar regionen redan har och står inför.

Det förekommer relativt sällan konkreta förslag på vad som ska tas bort eller vart fokus ska ligga bland de enskilda synpunkterna och kommentarerna, men i de inskickade remissvaren ges flera exempel. Landstinget samt Laxå kommun och Kumla kommun anser i sina remissvar att visionen med tillhörande temaområden alla är relevanta för utveckling och ekonomisk tillväxt i regionen men att temat ”Mångfald” snarare bör vara ett genomsyrande perspektiv. Flera, däribland Handelskammaren Mälardalen, Örebro kommun och KC/LD-nätverket anser att strategin bör fokusera på tre områden som regionens aktörer kan kraftsamla kring. HKM nämner infrastruktur/kommunikationer, kompetensförsörjning och affärsutveckling. Örebro kommun anser i sitt svar att fokusområdena bör/kan vara: ”Sprudlande kulturliv”, ”Innovativa miljöer” samt ”Akademiska miljöer i europeisk toppklass”. Intrycket av många synpunkter och kommentarer är också att regionens attraktivitet, satsningar på upplevelser och kompetenslyft är något som spelar stor roll för den framtida utvecklingen och borde lyftas tydligare i strategin. En utvecklad välfärd och en förbättrad folkhälsa är också något som ofta lyfts i dialogen med fullmäktigen som medel för ökad attraktivitet och förutsättning för fortsatt ekonomisk tillväxt. Exempelvis anser ’Länets folkhälsostrategier’ att strategin i större utsträckning bör utgå från människan och människans hälsa i vision och mål samt att det samlade folkhälsoarbetet i regionen kan ses som en resurs för att skapa en attraktiv region.

Utmaningar som belyses i dialogremissprocessen

Flera (utifrån dialogträffar, remissvar) menar att det strategiförslag som presenterats är för snävt och enbart fokuserar på kärnstaden. RUS måste rikta sig till hela regionen och prioritera insatser för att bryta den negativa trend många av regionens kommuner befinner sig i när det t ex gäller befolkningsminskning och färre antal arbetstillfällen. Att åstadkomma ett kompetenslyft och kunskapsutveckling i regionen är i sig en utmaning men kan också vara grunden för att bättre klara andra. Utmaningen innehåller också att utveckla/utöka samarbetet i utbildningsfrågor och att skapa en positiv attityd till skola och utbildning. Vidare framgår

vikten av att göra regionen mer attraktiv för de människor som bor här samt för turister, besökare, studenter, kvalificerad arbetskraft, företag etc.

Övriga förslag på tillägg

Något som förekommer flera gånger är idrottens och föreningslivets betydelse för exempelvis regionens/kommunernas attraktivitet och folkhälsan. Föreningslivet och den sociala ekonomin nämns av t ex L&SEK, Röda Korset region mellan och även vid fullmäktigeträffar som viktigt att lyfta i utvecklingsstrategin. Strategiförslaget bör också prioritera satsningar på olika sociala grupper som barn/ungdomar, men också mer utsatta som döva/hörselskadade och utrikes födda. Insatser som krävs för den senare gruppen handlar mycket om att ta tillvara kompetens, bryta boendesegregationen och öka sysselsättningen.

Genomsyrande perspektiv

De mål och strategier som den regionala utvecklingsstrategin innehåller ska bidra till en hållbar utveckling och därmed ta fasta på sociala, ekonomiska och ekologiska dimensioner. I strategiförslaget ges dessa en närmare beskrivning i ett särskilt kapitel. Det som framgår av remissvaren är att den nämnda beskrivningen inte innehåller alla viktiga aspekter, detta är särskilt tydligt när det gäller de sociala och ekologiska dimensionerna som flera anser är allt för eftersatta. Den kanske viktigaste slutsatsen är dock att dessa genomsyrande perspektiv borde just genomsyra målen och strategierna i högre grad då det inte är tydligt nog i det nuvarande strategiförslaget enligt remissinstanserna.

Tema Nav

Ett väl fungerande transportsystem är centralt för regionens utveckling slås fast av ett flertal remissvar och fullmäktigen. Detta område knyter an till många andra och ses därför som en grundförutsättning för regionens utveckling på flera plan. Något konkret som framhålls av flera remissinstanser är vikten av att ha en väl fungerande flygplats med persontrafik, inte minst för den allmänna tillgängligheten och för regionens näringsliv. Angränsande kommuner (Gullspång, Motala, Töreboda) och Regionförbundet Östsam lyfter frågor om utökat samarbete när det gäller pendlingsmöjligheter och kollektivtrafik.

Tema Upplevelser

Många anser att det speciella och särpräglade bör lyftas mer än vad som gjorts i det nuvarande strategiförslaget. Det goda livet och upplevelserna nämns som viktiga förutsättningar för att locka hit exempelvis studenter, forskare och kvalificerad arbetskraft. Målet ”Sprudlande kulturliv” anses av Destinationsgruppen som både övergripande men samtidigt konkret. Destinationsgruppen anser vidare att vi i regionen i större utsträckning bör arbeta för att få hit stora evenemang och få till en fungerande organisation för detta. Örebro universitet efterlyser en mötesplats för ”kultur och innovation” i de centrala delarna av Örebro för att på det sättet göra staden och regionen mer attraktiv för studenter. Något som lyfts i Ljusnarsbergs fullmäktige är frågan om upplevelser och exempel på unik turism med regionalt intresse ska kunna få regionalt stöd. Sammantaget anser flera att marknadsföringen av regionen behöver bli bättre men också tillgängligheten till exempelvis friluftsliv samt mottagandet av turister. Det som är unikt i vår region är enligt Friluftsrådet främst variationsrikedomen i naturen men också det varierade utbudet och kvaliteten i det som produceras. Under dialogträffen i Askersund framkom att området Måltid och den verksamhet som finns i Grythyttan (och övriga regionen) som viktigt att utveckla, inte minst när det gäller kopplingen till turism och upplevelser.

Tema Mångfald

Ett flertal kommuner samt landstinget och universitetet känner inte igen sig i det tema som benämns Mångfald i strategiförslaget. Samma slutsats kan dras utifrån dialogen med flera fullmäktigen och nätverk. Majoriteten av de ovan nämnda instanserna anser begreppet ”mångfald” bör åsyfta den innebörd de flesta vanligen förknippar det med, det vill säga den kulturella och etniska mångfalden och bör utgöra ett perspektiv som genomsyrar hela strategin. Målen under detta tema anses ändå viktiga och kan med fördel rymmas på andra ställen i strategin.

Tema Kunskapscentrum

Ett stort antal av de lämnade synpunkterna framhåller att den kanske viktigaste faktorn för framtida utveckling och ekonomisk tillväxt är att satsa på ett kunskaps- och kompetenslyft i regionen. Landstinget med flera anser att en av utmaningarna ligger i att finna fungerande samarbetsformer mellan det offentliga, näringsliv och akademi. Örebro universitet framhåller vikten av att regionen utvecklar förmågan att absorbera den kunskapsbas som redan finns genom t ex forskare och studenter för att sedan kunna utveckla ny kunskap. Universitetet lyfter också flera andra områden som kan bidra till visionen om kunskapscentrum:

- att etablera bilden av regionen som kunskapsregion och Örebro som universitetsstad
- att förbättra samverkan mellan universitetet och viktiga aktörer i regionen genom uppbyggnaden av särskild beställarkompetens
- att utveckla professionsutbildningarna och nå examensrätt för läkarutbildning
- att fler offentliga aktörer i regionen lägger ett investeringsperspektiv på satsningar om forskning kring offentlig verksamhet som redan idag tillhör universitetets starkaste områden

Detta kan bidra till innovation och tillväxt i den offentliga verksamheten.

Universitetet anser också att det finns stor utvecklingspotential i både campus Alfred Nobel i Karlskoga och campus Grythyttan (med ett framväxande måltidskluster i närregionen), men det krävs att ytterligare kraft och resurser satsas både från privata och offentliga aktörer i regionen. Vidare anser universitetet att målet ”Aktiv kompetensförsörjning” bör kompletteras med strategin att få kvalificerad arbetskraft att bosätta sig i regionen. HSO Örebro län anser att samma mål också bör kompletteras med ”allt positivt som arbetssökande med funktionsnedsättning kan bidra med”.

Apel Fou i Lindesberg efterlyser en medveten strategi för vuxenutbildning på gymnasial nivå och särskilt på yrkeshögskolenivå (YH-utbildningar). De senare kan anpassas till regionens behov genom ett utökat samarbete mellan näringsliv, utbildningsanordnare och offentlig sektor. Skolchefsnätverket anser likaså att YH-utbildningar är angelägna för att täcka de behov som finns och att universitetet bör utveckla sådana i synnerhet inom teknik- och industriområdet. Skolchefgruppen och Länsbyggerådet anser att målet ”Kunskapslyft i regionens befolkning” bör skrivas om och framhåller samlade krafttag för att på alla nivåer från förskola till vuxenutbildning sätta lärande och studier i centrum. Under träffen med de nationella myndigheterna ansåg representanten från Skolverket att det saknas ett helhetstänk i

strategin när det gäller satsningar på utbildning från förskola upp till universitetsnivå och att den regionala nivån när det gäller skolfrågor är diffus.

Tema Företag och nya idéer

Av alla de synpunkter som lämnats är det få som direkt går att knyta till detta temaområde. Inga direkta invändningar har gjorts mot de mål och strategier som presenterats. Ser man till remissvaren som helhet är det dock självklart att nyföretagande och utvecklingen av befintliga företag är grundläggande för regionens framtida utveckling. Det som lyfts som viktiga utmaningar är kopplade till globaliseringen (den tilltagande konkurrensen) och handlar om hur man får företag och studenter att stanna kvar i regionen, men också hur företag, kvalificerad arbetskraft kan lockas hit. Flera instämmer i att förnyelse i befintliga företag och att höja kompetensen hos de anställda bör vara prioriterat. Örebro Promotion med flera bekräftar vikten av att barn/ungdomar får möjlighet att komma i kontakt med entreprenörskap i skolan tidigt och att det skapas fler mötesplatser mellan skola och näringsliv.

Prioriteringar/Vägval inför den fortsatta strategiprocessen

Utifrån dialogremissen tycks det finnas en vilja från många att utgå från den antagna visionen men att strategin fokuserar på ett antal viktiga områden för att säkerställa kraftsamling och att strategin omvandlas till handling. Människan bör vara i centrum och utvecklingsstrategin ska i högre grad bygga på regionens särart som handlar om att spinna på existerande styrkor och att förbättra viktiga områden där vi idag är svaga men där vi i ett konkurrensperspektiv bör bli starkare. Målen och strategierna ska vara färre och tydligare, genomsyras av de sociala och ekologiska dimensionerna i högre grad, samt vara väl förankrade för att visionen om en ”pulserande region med bästa läget” ska förverkligas. Vidare bör strategin också präglas av tydliga förslag till hur målen ska uppnås och vem som ska ha huvudansvaret.

Områden som enligt dialog och remissvar tycks vara föremål för en gemensam kraftsamling är kompetenslyft, attraktivitet och väl fungerande kommunikationer. Det förstnämnda området om att satsa på ett kunskaps- och kompetenslyft är enligt många grundläggande för klara regionens nuvarande och framtida utmaningar. För det andra, att bli en attraktivare region utifrån boendemiljöer, kultur och upplevelser, tillgänglighet, natur och välfärd, både för de människor som bor här och för utomstående. Ett tredje område rör satsningar på kommunikationer för att öka möjligheterna till snabb, bekväm, naturvänlig och billig kommunikation för människor, information och varor inom regionen samt mellan regionen och omvärlden.

Vad händer sen?

Just nu pågår arbetet för fullt med att ta fram en ny version av den regionala utvecklingsstrategin. I mitten av februari 2010 ska strategin gå ut på en formell remissrunda (efter beslut av regionstyrelsen) där 15-20 remissinstanser erbjuds lämna svar. I mitten av mars avslutas den formella remissperioden och den 29 april väntas regionfullmäktige ta beslut.

Ett stort tack riktas till alla som varit delaktiga under dialogremissperioden. Många värdefulla synpunkter och kommentarer på strategiförslaget har förmedlats och nu ser vi fram emot att skriva klart den regionala utvecklingsstrategin.

Russekretariatet i december 2009

Bilaga – Deltagande och dialog under remissprocessen

Organisationer (efter sändlista)

Askersunds kommun
Banverket, Östra Banregionen
Gullspångs kommun (via webb)
Handelskammaren Mälardalen (via webb)
Hallsbergs kommun
Kumla kommun
Laxå kommun
Lekebergs kommun
Länsbygderådet Örebro län
Motala kommun
Regionförbundet Östsam
Regionplanenämnden (SLL)
Töreboda kommun
Vägverket Region Mälardalen
Örebro kommun
Örebro läns landsting
Örebro Promotion
Örebro universitet

Fullmäktige dialog

Askersund
Degerfors
Hallsberg
Hällefors
Karlskoga
Kumla
Laxå
Lekeberg
Lindesberg
Ljusnarsberg
Nora
Örebro

Örebro läns Landsting

Nätverk och dialoggrupper

Företagsrådet
Natur och friluftsråd
Örebro läns idrottsförbund
Media nätverket
Dialogträff nationella myndigheter
Råd för statlig samordning

Dialogträff BoU-chefer
Länskulturrådet
L&SEK
KC/LD
SKI – nätverket, Örebro universitet
Jämställdhetsrådet
Destinationsgruppen
REKO
Dialogträff Skolchefer
Dialogträff näringslivschefer
VILGOT
Kvinnolobbyn

Events

Regionalt utvecklingsforum 9/10 2009
Personaldag på Loka (Regionförbundet)
Promotionbåten 18-19/10 2009
Öppet seminarium (RUS)

Webbenkät

Röda Korset region mellan
Apel Fou, Lindesberg
DHB (Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn)

Synpunkter från enskilda

Ett tjugotal

Övriga

Skogsstyrelsen Örebro Lindesberg
Länets folkhälsstrategier
L&SEK
HSO Örebro län (Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Örebro län)
Skolchefgruppen i Örebro län
Vänsterpartiet, Degerfors